

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ IR VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2019-12-05 Nr. 4D-2019/1-555

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. balandžio 29 d. gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Seimo kontrolieriaus 2018-01-03 pažymos Nr. 4D-2017/1-1014 (toliau citatose ir tekste vadinama – Pažyma) dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Ministerija) bei VŠĮ A agentūros pareigūnų veiksmų (neveikimo) <...> namo, Druskininkuose (toliau citatose ir tekste vadinama – Namas), renovacijos priežiūros klausimais rekomendacijos Ministerijai ir Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcija) nevykdymo.

2. Pareiškėjas skunde nurodo, kad Seimo kontrolieriaus rekomendacija Ministerijai ir Inspekcijai – „21.1. imtis priemonių, kad būtų tinkamai įgyvendintos Inspekcijai suteiktos teisės (vykdomos pareigos) ir priimtas sprendimas kreiptis į teismą dėl Rašytinio pritarimo [2015-01-22 išduotas statybą leidžiantis dokumentas Nr. <...>] ir Užbaigimo akto-2“ (statybos užbaigimo aktas Nr. SUA-10-160111-00001, įregistruotas 2016-01-11) – yra neįvykdyta (toliau citatose ir tekste vadinama – Rekomendacija) (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus „imtis priemonių, jog Rekomendacija būtų įvykdyta ir Ministerija įpareigotą Inspekciją kreiptis į teismą dėl neteisėtai išduotų statybos leidimų galiojimo panaikinimo“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Pažymoje „dėl Ministerijos neveikimo statybos valstybinės priežiūros įgyvendinimo klausimais“:

4.1. pažymėta, kad „vadovaujantis Ministerijos nuostatais [...] bei Inspekcijos nuostatais [...] – Ministerija formuoja valstybės politiką būsto, statybos ir jos priežiūros srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, metodiškai vadovauja pavaldžioms institucijoms, **koordinuoja ir kontroliuoja Inspekcijos veiklą**“; vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymu (toliau citatose ir tekste vadinama – Priežiūros įstatymas) – „Inspekcija atlieka statybos valstybinę priežiūrą (statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą, statybos užbaigimo procedūrų atlikimą, šiame įstatyme nurodytų administracinių aktų išdavimą, asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą ir kt.), Inspekcijos pareigūnai savo potvarkiais sudaro *visų* statinių, kurių

statybą užbaigus privaloma gauti statybos užbaigimo aktus, statybos užbaigimo komisijas, *komisijos pirmininkas yra Inspekcijos pareigūnas, Inspekcija turi teisę, nustačius viešojo intereso pažeidimų statybos srityje, kreiptis į teismą ar prokuratūrą dėl viešojo intereso gynimo, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą* (praleidus kreipimosi į teismą nustatytą terminą, jis gali būti atnaujinamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“; vadovaujantis „Statybos įstatymu [...] – teismas panaikina Statybos užbaigimo akto galiojimą ir įregistravimą, *Inspekcija turi teisę kreiptis į teismą dėl statybos užbaigimo akto galiojimo ir įregistravimo panaikinimo suinteresuotų asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva* (taip pat šią teisę turi ir suinteresuotieji asmenys)“; vadovaujantis „Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklėmis (pažymos 11.7 punktą) – valstybės tarnautojas privalo elgtis taip, kad *visuomenė pasitikėtų viešuoju administravimu ir valstybės tarnautojais*, būti teisingas nagrinėdamas prašymus, skundus, pareiškimus, nepiktnaudžiauti jam suteiktomis galiomis, tarnauti visuomenės interesams“; „atsižvelgiant į teismų praktiką – *įstatymais suteikta teisė suponuoja pareigą konkrečioje situacijoje, esant įstatymuose numatytoms sąlygoms, šia teise pasinaudoti*, o atsisakymas be pateisinamų priežasčių pasinaudoti šia teise vertintinas kaip viešojo administravimo subjekto (Inspekcijos) kompetencijai priskirtų funkcijų nevykdymas [...], „konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) *suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausių žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti*“ [...], „Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, *apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius*“ [...];

4.2. atkreiptas dėmesys į tyrimo metu nustatytas aplinkybes:

4.2.1. „1) „*Rašytinis pritarimas išduotas neteisėtai, pažeidžiant statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus*“, „Inspekcijoje priimtas sprendimas teikti pareiškimą prokuratūrai dėl kreipimosi į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto-2 pripažinimo negaliojančiais“, Kauno apygardos prokuratūra atsisakė taikyti viešojo intereso gynimo priemonės, kartu pripažindama, kad „pažeidimas yra padarytas teritorijų planavimo ir statybos srityje“, *Inspekcijos nuomone, ji „negali teikti teismui ieškinio, nes tokiu atveju būtų ieškovo ir atsakovo sutaptis* [nagrinėjamu atveju statybos užbaigimo komisijoje dalyvavo Inspekcijos atstovas (komisijos pirmininkas), todėl, Inspekcijos nuomone, „ginčijant statybos užbaigimo aktą susidaro tokia situacija, kai byloje ieškovu ir atsakovu taptų tas pats subjektas – Inspekcija“] *ir byla būtų nutraukta CPK* [Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas; toliau vadinama ir – CPK] *293 straipsnio 1 dalies 1 ir 9 punktų pagrindais*“, „Inspekcijai nesant objektyvios galimybės kreiptis“ į teismą, pasiūlyta Pareiškėjui kreiptis į teismą [...];

2) GP [Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra] nutarime konstatuota, kad „*Inspekcijai nagrinėjamu atveju nėra jokių procesinių kliūčių savo kompetencijos ribose kreiptis į teismą dėl ginčo statybos leidimo galiojimo panaikinimo*“. Aplinkybė, kad statybos užbaigimo komisijoje dalyvavo Inspekcijos atstovas, ir todėl, Inspekcijos nuomone, ginčijant statybos užbaigimo aktą, įvyktų ieškovo ir atsakovo sutaptis, neturi teisinės reikšmės, nes pagrindinis šiuo atveju reikalavimas būtų susijęs su statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimu, t. y., statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimu“ [...];

3) Seimo kontrolierius, šio tyrimo metu nustatęs Ministerijos atsakymo [Pareiškėjui] [...] trūkumus, kreipėsi į Ministeriją, prašydamas pateikti kartotinį atsakymą į prašymą Pareiškėjui, kartu, be kita ko, pateikiant motyvuotas išvadas dėl Inspekcijos funkcijų vykdymo tinkamumo, informuojant apie numatomus Ministerijos, Inspekcijos veiksmus dėl skunde nurodytų problemų sprendimo (pvz., Inspekcijos atsisakymo kreiptis į teismą dėl administracinių sprendimų pripažinimo negaliojančiais motyvuoto vertinimo), pateikti raštu pasiūlymus Inspekcijai, kaip spręsti administracinių aktų galiojimo panaikinimo problemą [...].

Ministerija [...] pateikė Seimo kontrolieriui jo turimą informaciją apie Inspekcijos nuomonę dėl kreipimosi į teismą (dėl Užbaigimo akto-2 pripažinimo negaliojančiu) galimybės nebuvimo, motyvuojant, kad byla būtų nutraukta CPK 293 straipsnio 1 dalies 1 ir 9 punktų pagrindais, nepateikė pasiūlymų Inspekcijai, kaip spręsti Rašytinio pritarimo (išduoto neteisėtai, pažeidžiant statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus), Užbaigimo akto-2, išduoto Rašytinio pritarimo pagrindu, galiojimo problemas, t. y., administracinių aktų pripažinimo negaliojančiais klausimo sprendimą perkėlė Pareiškėjui, pasiūlydami jam pačiam kreiptis į teismą [...]“;

4.2.2. „Seimo kontrolierius šio tyrimo metu kreipėsi į Teisingumo ministeriją, prašydamas pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl to, ar Inspekcija dėl pirmiau nurodytų priežasčių pagrįstai ir teisėtai atsisako kreiptis į teismą dėl administracinių aktų panaikinimo (pvz., atsižvelgus į tai, kad šiai institucijai teisės aktais nustatyta pareiga visais atvejais dalyvauti statybų užbaigimo komisijų darbe ir taip pat suteikta teisė kreiptis į teismą dėl statybos užbaigimo akto galiojimo [...]).

Teisingumo ministerija pateikė Seimo kontrolieriui išsamią motyvuotą nuomonę šioje skundo dalyje nagrinėjamu klausimu [...], kuriai Seimo kontrolierius pritaria, t. y., šiuo atveju Užbaigimo akto-2 „išdavė *ne Inspekcija, o kitas subjektas, kadangi statybos užbaigimo komisija nėra tapati Inspekcijai*“, „*Priežiūros įstatymas suteikia Inspekcijai teisę kreiptis į teismą dėl neteisėtai priimto administracinio sprendimo panaikinimo, kai administracinį sprendimą priėmė statybos užbaigimo komisija*“, „Priešingu atveju, jei būtų traktuojama, kad Inspekcija tokios teisės neturi, liktų neaiškus Priežiūros įstatymo 16 straipsnio nuostatų, pagal kurias statybos užbaigimo komisijose visada turi būti (taip pat ir joms vadovauti) Inspekcijos pareigūnai, ir Priežiūros įstatymo 23 straipsnio nuostatų, suteikiančių Inspekcijai teisę kreiptis į teismą dėl kito subjekto neteisėtai priimto administracinio sprendimo panaikinimo, santykis, taip pat liktų neaiški šių nuostatų paskirtis“; „*Vis dėlto pažymėtina, kad galutinai įvertinti kreipimosi į teismą pagrįstumą, taip pat spręsti dėl pareiškėjo, atsakovo tinkamumo turi teisę tik teismas, gavęs konkrety prašymą ar pareiškimą*“;

4.3. konstatuota:

4.3.1. „CPK reikalavimai taikomi bylą nagrinėjant teisme [...], t. y., *nei Ministerija, nei Inspekcija nėra įgaliotos už teismą konkrečiu atveju spręsti dėl CPK 293 straipsnio taikymo (bylos nutraukimo), be to, įstatymuose nėra numatyta tokia Inspekcijos teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo išimtis, todėl Inspekcijos nurodytas motyvas, dėl kurio Inspekcija atsisako kreiptis į teismą dėl administracinių aktų galiojimo panaikinimo, nelaikytinas pagrįstu*“;

4.3.2. „Apibendrinus teisės aktų reikalavimus bei teismų praktiką aktualiais klausimais, GP nutarime ir Teisingumo ministerijos raštu pateiktą kompetentingų institucijų motyvuotą nuomonę dėl Inspekcijos teisės kreiptis į teismą dėl administracinių sprendimų pripažinimo negaliojančiais, manytina, kad Ministerija, Inspekcijai motyvuojant atsisakymą kreiptis į teismą CPK normomis, *nepagrįstai nesiėmė Inspekcijos veiklos kontrolės priemonių ir nepateikė jai siūlymo dėl tinkamo įstatymuose jai suteiktos teisės kreiptis į teismą dėl administracinių aktų galiojimo panaikinimo Pareiškėjo skundų pagrindu arba savo iniciatyva* (kaip pareigos konkrečioje situacijoje, esant įstatymuose numatytiems sąlygoms, šia teise pasinaudoti) *įgyvendinimo* (be to, Ministerija šio tyrimo metu nepaaiškino, kodėl neatsižvelgta į GP nutarime pateiktą motyvuotą nuomonę, kad „Inspekcijai nagrinėjamu atveju nėra jokių procesinių kliūčių savo kompetencijos ribose kreiptis į teismą dėl ginčo statybos leidimo panaikinimo“), *tokiu būdu buvo neįgyvendintas valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principas, nepaisyta Pareiškėjo teisėtų lūkesčių, sudarytos prielaidos Pareiškėjui nepasitikėti viešuoju administravimu*“;

4.4. be kita ko, aplinkos ministrui bei Inspekcijos viršininkui rekomenduota „*imtis priemonių, kad būtų tinkamai įgyvendintos Inspekcijai suteiktos teisės (vykdomos pareigos) ir priimtas sprendimas kreiptis į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto-2 galiojimo panaikinimo teisme*“ (Rekomendacija).

5. Institucijos, teikdamos informaciją apie Rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus, pažymėjo:

5.1. Inspekcija (2018-02-20 raštas Nr. 2D-2294; toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcijos raštas):

5.1.1. „Dėl terminų kreiptis į teismą, prašant statybos rašytinio pritarimo statinio projektui ir statybos užbaigimo akto panaikinimo. [...]. Inspekcija 2016-11-08 surašė statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktą Nr. SLD-100-161108-00001 (kuriuo konstatuota, kad Rašytinis pritarimas išduotas neteisėtai) ir 2016-11-24 patikrinimo aktą Nr. UTA-16, kuriuo konstatuota, kad Užbaigimo aktas-2 neatitinka teisės aktų reikalavimų. [...]. 2017-03-09 Pareiškėjas pateikė skundą Ministerijai (gautas 2017-03-23, reg. Nr. D6-516), kurį Ministerija perdavė Inspekcijai (gautas 2017-03-24, reg. Nr. 3D-823). Gavęs Inspekcijos pranešimą dėl Kauno apygardos prokuratūros atsisakymo kreiptis į teismą, Pareiškėjas užsirašė į priėmimą pas Inspekcijos viršininkę. Inspekcijoje 2017 m. kovo mėnesį vykusio pasitarimo metu Pareiškėjas išdėstė savo skundų motyvus ir, atsižvelgiant į prokuratūros atsakymą ir teismų praktiką, buvo ieškota optimalių, racionalių ir rezultatyvių sprendimų dėl kreipimosi į teismą panaikinti Užbaigimo aktą-2 ir Rašytinį pritarimą. Bendru sutarimu buvo nuspręsta, kad, taupant laiką ir siekiant imtis efektyvių teisės pažeidimų gynimo būdų, yra tikslinga, jog Pareiškėjas, kreipęsis į teismą dėl minėtų dokumentų panaikinimo, praneštų Inspekcijai, kuri galėtų dalyvauti trečiajame šalimi ir pateiktų savo išvadas (atsiliepimus). Pagal Pareiškėjo skundus Inspekcija 2017-03-27/28 taip pat atliko kitų trijų rašytinių pritarimų teisėtumo patikrinimus dėl kitų butų kapitalinio remonto, įrengiant balkonų, ir surašė patikrinimo aktus Nr. PSI-43 ir PS1-46, PS1-47, kuriuos kartu su Inspekcijos 2017-03-30 raštu Nr. 2D-4171 pateikė Pareiškėjui (kaip medžiagą kreiptis į teismą). Informacijos apie Pareiškėjo kreipimąsi į teismą (kaip buvo sutarta 2017 m. kovo mėnesį vykusio pasitarimo metu) Inspekcija negavo (Pareiškėjas nepateikė).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Priežiūros įstatymo (2016-07-14–2016-12-31 redakcijos, galiojusios 2016-11-08 ir 2016-11-24 patikrinimo aktų priėmimo metu) 23 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatyta, kad, vykdydama statybos valstybinę priežiūrą, Inspekcija turi teisę šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą, Prašymas dėl administracinio sprendimo panaikinimo pateikiamas teismui per 2 mėnesius nuo institucijos, kuri kreipėsi, dokumento, kuriame konstatuojami nustatyti pažeidimai (pvz., patikrinimo akto arba kt.), priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai prieš kreipimąsi į teismą pateikiamas privalomasis nurodymas neteisėtą administracinį aktą išdavusiai institucijai. Praleidus kreipimosi į teismą nustatytą terminą, jis gali būti atnaujinamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) redakcijos, galiojusios 2016-11-08 ir 2016-11-24 patikrinimo aktų priėmimo metu, 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad, jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. Atsižvelgiant į tai, kad Seimo kontrolieriaus pažymos teikimo Ministerijai ir Inspekcijai metu terminai dėl kreipimosi į teismą, prašant panaikinti Rašytinį pritarimą ir Užbaigimo aktą-2, pasibaigę, šiuo metu teikti ieškinį Inspekcija (net nevertinant klausimo, ar Inspekcijos kreipimasis dėl statybos užbaigimo akto panaikinimo teismo būtų laikytinas ieškovo ir atsakovo sutaptimi, ar ne) neturi galimybių ir įgyvendinti Rekomendaciją yra objektyviai neįmanoma. ABTĮ redakcijos, galiojančios Seimo kontrolieriaus pažymos gavimo metu (2018-01-01–2018-06-30), 30 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad pareiškėjo prašymu administracinis teismas skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo terminus gali atnaujinti, jeigu bus pripažinta, kad terminas praleistas dėl svarbios priežasties ir nėra aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose. [...]. ABTĮ 30 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad prašyme atnaujinti terminą nurodomos termino praleidimo priežastys ir pateikiami jas patvirtinantys įrodymai. Atsižvelgiant į praėjusį laiką tarpą nuo 2016-11-08 ir

2016-11-24 patikrinimo aktų surašymo, Kauno apygardos prokuratūros poziciją (kad viešojo intereso gynimo priemonės taikyti turi būti atsisakyta „nenustačius „viešojo intereso pažeidimo, nors pripažintina, kad pažeidimas yra padarytas teritorijų planavimo ir statybos srityje, kas galėtų apspręsti viešojo intereso buvimą, tačiau žymėtina, kad jis yra lokalus, jo apimtis yra konkreti, liečianti nedidelės, konkrečios grupės, t. y. namo gyventojų ir bendrijos, interesus“) ir Inspekcijoje turimus duomenis (kai nėra kitų svarbių aplinkybių, nurodytų ABTĮ įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose) darytina išvada, kad nėra svarbių priežasčių, dėl kurių pasibaigęs terminas galėtų būti atnaujintas“;

5.1.2. „Dėl ieškovo ir atsakovo sutapties, Inspekcijai ginčijant Užbaigimo aktą-2.

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 28 str. 9 d. nustatyta, kad statybos užbaigimo tvarka nustatyta Priežiūros įstatyme. Priežiūros įstatymo 16 str. 1 d. nurodyta, kad Inspekcijos pareigūnai savo potvarkiais sudaro visų statinių, kurių statybą užbaigus privaloma gauti statybos užbaigimo aktus, statybos užbaigimo komisijas. Minėto straipsnio 2 d. nustatyta, kad komisijos pirmininkas (Inspekcijos pareigūnas) organizuoja statybos užbaigimo komisijos darbą. 2016-01-11 statybos užbaigimo aktą Nr. SUA-10-160111-00001-(14.45) [Užbaigimo aktas-2] surašė Inspekcijos sudaryta statybos užbaigimo komisija. Statybos užbaigimo komisijoje dalyvavo Inspekcijos atstovas (komisijos pirmininkas) bei kiti komisijos nariai – Alytaus visuomenės sveikatos centro atstovas, Alytaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos atstovas ir Savivaldybės atstovas. Kadangi Užbaigimo aktas-2 neatitiko teisės aktų reikalavimų, o už patikrinimą, ar pateikti visi reikiami dokumentai, yra atsakingas komisijos pirmininkas – Inspekcijos atstovas (veikiantis Inspekcijos vardu), Inspekcija teikti ieškinio dėl statybos užbaigimo akto panaikinimo negalėtų, nes susidarytų tokia situacija, kai Inspekcija turėtų įgyvendinti ir ieškovo, ir atsakovo funkcijas, t. y. procesas iš esmės taptų neįmanomas dėl rungtyniškumo principo įgyvendinimo negalimumo (LVAT 2012-03-23 nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-243/2012)“;

5.1.3. „Dėl Užbaigimo akto-2 [toliau citatose ir tekste vadinama – Užbaigimo aktas], kaip išvestinio dokumento.

Seimo kontrolieriaus Pažymos 5.3 punkte pateikta nuoroda į GP 2017-06-21 nutarimą Nr. 13.12-50, kuriame teigiama, jog „Aplinkybė, kad statybos užbaigimo komisijoje dalyvavo Inspekcijos atstovas ir todėl, Inspekcijos nuomone, ginčijant statybos užbaigimo aktą, įvyktų ieškovo ir atsakovo sutaptis, neturi teisinės reikšmės, nes šiuo atveju pagrindinis reikalavimas būtų susijęs su statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimu, t. y. statybą leidžiančio dokumento galiojimo panaikinimu. Reikalavimas dėl statybos užbaigimo akto panaikinimo laikytinas išvestiniu, tiesiogiai priklausančiu nuo to, ar teismas panaikins statybą leidžiantį dokumentą, ar ne. Tokia išvada grįstina Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi, kurioje išvardinti galimi teismo, savo sprendimu panaikinusio statybą leidžiančio dokumento galiojimą, veiksmai – įpareigoti kompetentingas institucijas išduoti naują statybą leidžiantį dokumentą tuo atveju, kai statybą leidžiantis dokumentas buvo išduotas neteisėtai dėl kompetentingų institucijų neteisėtai atliktų procedūrų. Taigi, darytina išvada, kad, panaikinus Rašytinio pritarimo galiojimą, atitinkamai turėtų būti panaikintas ir statybos užbaigimo aktas, kuris išduotas rašytinio pritarimo pagrindu.“

„Inspekcija nesivadovaus GP teiginiu dėl to, kad statybos užbaigimo aktas naikintinas tik kaip išvestinis dokumentas. Inspekcijos nuomone, nagrinėjamu atveju Užbaigimo aktas-2 yra naikintinas ne kaip išvestinis dokumentas (remiantis tuo, kad Užbaigimo aktas-2 sudarytas Rašytinio pritarimo pagrindu), o savarankiškais pagrindais, kadangi 2016-11-24 patikrinimo akte nurodyta, kad: 1) akte ir prašyme nurodyti bei pateikti dėl buto parengti 2 projektai ir 2 galiojantys statybą leidžiantys dokumentai, kurių antrasis išduotas neatlikus statybos užbaigimo procedūrų pagal pirmąjį; 2) priimant prašymą, nenustatyti minėti pažeidimai, prašymas priimtas nagrinėti, statytojas apie pažeidimus neinformuotas; 3) faktiniai buto matmenys, buto plotas viršija projekte nurodytus matmenis ir bendrą plotą, buto vieta ir laikančių konstrukcijų išdėstymas neatitinka 2011 m. projekto sprendinių“;

5.2. Ministerija (2018-02-05 raštas Nr. (14-4)-D8-716) nurodė:

5.2.1. „[...] pažymime, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Konstitucinio Teismo nutarimuose įtvirtintas tiesioginis institucijų įgaliojimų nustatymas, t. y., kiekviena institucija gali atlikti tik įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas atitinkamos srities valstybės valdymo ar kitas funkcijas ir įgyvendinti valstybės politiką konkrečioje srityje. Galiojantys įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1908-09-22 nutarimu Nr. 1138 patvirtinti Ministerijos nuostatai nesuteikia teisės Ministerijai oficialiai aiškinti įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, jų taikymą, nagrinėti konkrečias situacijas ir daryti šių situacijų vertinamojo pobūdžio išvadas, vertinti priimtų sprendimų teisėtumą. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Priežiūros įstatymo 8 str. nuostatas Inspekcija atlieka statybos valstybinę priežiūrą, kuri apima statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą, statybos dalyvių veiksmų atitikties statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams tikrinimą, statybos vykdymo teisėtumo tikrinimą, privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teisės aktų pažeidimus teikimą, statybos užbaigimo procedūrų atlikimą, asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą, kitus prevencinius veiksmus, kuriais siekiama sumažinti pažeidimų skaičių, ir kitus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nurodytus su statybos valstybine priežiūra susijusius veiksmus. Ministerija iš Inspekcijos negali perimti įgaliojimų, jų perduoti, ar duoti privalomųjų nurodymų, taip pat spręsti klausimus, kurie priskirtini Inspekcijos kompetencijai“;

5.2.2. „Ministerija, nagrinėdama skundą ir Seimo kontrolieriaus rašte pateiktus klausimus, išsiuntė paklausimus Inspekcijai [...] ir Savivaldybei. Pagal gautus iš Inspekcijos ir kitų minėtų institucijų paaiškinimus parengtas atsakymas Seimo kontrolieriui, todėl, manome, kad Ministerija [...] ėmėsi priemonių skunde minimoms problemoms spręsti. [...]“

6. Seimo kontrolierius, atsakydamas į Pareiškėjo 2018-03-22 prašymą, 2018-03-23 pateikė jam pirmiau nurodytus Ministerijos ir Inspekcijos atsakymus apie Rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus.

7. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

7.1. Ministeriją, prašydamas motyvuotai paaiškinti, kokiais būdais, priemonėmis ir tvarka vykdoma aplinkos ministro arba Ministerijos įgaliotų pareigūnų veikla Inspekcijos veiklos koordinavimo ir kontrolės klausimais, informuoti, kaip konkrečiai buvo vykdoma Inspekcijos veiklos dėl atsisakymo vykdyti jos pareigą nustatyta tvarka kreiptis į teismą Pažymoje nurodytu atveju kontrolė, jeigu nebuvo vykdoma – išsamiai informuoti apie priežastis, pateikti motyvuotus paaiškinimus, ar Ministerija, gavusi Pažymą, kurioje pažymėta, kad „Inspekcija nėra įgaliota už teismą konkrečiu atveju spręsti dėl CPK 293 straipsnio taikymo (bylos nutraukimo), be to, įstatymuose nėra numatyta Inspekcijos teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo išimtis, todėl Inspekcijos nurodytas motyvas, dėl kurio Inspekcija atsisako kreiptis į teismą dėl administracinių aktų galiojimo panaikinimo, nelaikytinas pagrįstu“ (be to, ir ABTĮ įstatymą dėl skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo termino atnaujinimo taiko ne Inspekcija, o teismas, taigi, ir šiuo atveju Inspekcija galimai nepagrįstai nesikreipė į teismą), pradėjo Inspekcijos viršininko veiklos šiais klausimais tarnybinį patikrinimą; jeigu taip – informuoti apie tarnybinio patikrinimo rezultatus, jeigu ne – nurodyti motyvuotas priežastis ir kt.;

7.2. Inspekciją – papildomai motyvuotai paaiškinti dėl Inspekcijos atsisakymo kreiptis į teismą Pažymoje aprašytu atveju (vykdyti Rekomendaciją): koku teisiniu pagrindu ir kodėl Inspekcija galimai perėmė teismo kompetenciją spręsti dėl Inspekcijos kreipimosi į teismą termino atnaujinimo; koku teisiniu pagrindu ir kodėl Inspekcija galimai perėmė teismo kompetenciją spręsti dėl galimo bylos pagal Inspekcijos kreipimąsi į teismą nutraukimo; pateikti motyvuotus paaiškinimus, ar Inspekcija, gavusi Pažymą, kurioje pažymėta, kad „Inspekcija nėra įgaliota už teismą konkrečiu atveju spręsti dėl CPK 293 straipsnio taikymo (bylos nutraukimo), be to,

įstatymuose nėra numatyta Inspekcijos teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo išimtis, todėl Inspekcijos nurodytas motyvas, dėl kurio Inspekcija atsisako kreiptis į teismą dėl administracinių aktų galiojimo panaikinimo, nelaikytinas pagrįstu“ (be to, ir ABTĮ dėl skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo termino atnaujinimo taiko ne Inspekcija, o teismas, taigi, ir šiuo atveju Inspekcija galimai nepagrįstai nesikreipė į teismą) ir kt.;

7.3. Valstybės tarnybos departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama – Departamentas) – pateikti motyvuotą nuomonę, ar tokiu atveju, kai Seimo kontrolieriaus pažymoje yra konstatuoti valstybės institucijų pareigūnų veiklos neatitikimai teisės aktų reikalavimams (vienu atveju – kai skundas dėl valstybės institucijos pareigūnų veiksmų pripažintas pagrįstu ir nustatyti tos institucijos pareigūnų veiklos neatitikimai teisės aktų reikalavimams; kitu atveju – kai pažymoje vertinant institucijos, prieš kurią pateiktas skundas, veiklą kartu konstatuojamas ir kitos institucijos pareigūnų veiklos neatitikimas teisės aktų reikalavimams), tokia pažymos informacija laikytina oficialia informacija apie valstybės tarnautojo tarnybinių nusižengimų ir valstybės institucija gavusi šią informaciją privalo pradėti atitinkamų galimų tarnybinių nusižengimų tyrimus, kaip tai nustatyta Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnyje.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

8. Iš Ministerijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

8.1. 2019-07-17 raštas Nr. (50-1)-D8(E)-1372:

8.1.1. „Pažymos Ministerijoje gavimo metu (2018-01-04) vykdyti Inspekcijos veiklos ir šios institucijos veiklos organizavimo priežiūrą buvo priskirta Ministerijos Veiklos priežiūros skyriui pagal šio padalinio nuostatus. Ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo departamentui pagal jo nuostatus buvo priskirta dalyvauti formuojant valstybės politiką ir strategiją statybos, būsto valdymo, priežiūros ir kitose srityse, koordinuoti politikos ir strategijos įgyvendinimą.

Gautą Pažymą Ministerijos vadovybė nukreipė nagrinėti Statybos ir teritorijų planavimo departamentui, kurio darbuotojas parengė 2018-02-05 atsakymą Nr. (14-4)-D8-716“;

8.1.2. „Inspekcijos veiklos koordinavimas vykdomas gavus šios institucijos prašymus pateikti nuomonę, išvadą ar kitokį sprendimą dėl teisės aktų taikymo ar sprendimų konkrečioje srityje / situacijoje ir pateikiant nuomonę, išvadą ar kitokį sprendimą, taip pat Inspekcijos veiklos koordinavimas vykdomas identifikavus tobulintinus Inspekcijos veiklos principus / būdus ir pateikiant šiai institucijai rekomendacijas, nurodymus ar pavedimus dėl veiklos tobulinimo.

Ministerija, vykdydama šiuos veiksmus, vadovaujasi Ministerijos nuostatais, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos darbo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-06-01 įsakymu Nr. D1-275 [toliau citatose ir tekste vadinama – Darbo reglamentas], Ministerijos struktūrinių padalinių nuostatais ir kitais teisės aktais.

Inspekcijos veiklos kontrolė vykdoma gavus informaciją dėl galbūt neteisėtų Inspekcijos vadovų veiksmų ar neveikimo, Inspekcijos darbuotojų korupcinio pobūdžio veiksmų – atliekami tyrimai, vykdomi tarnybinių nusižengimų tyrimai, duodami nurodymai ar pavedimai. Ministerija vykdydama šiuos veiksmus vadovaujasi Ministerijos nuostatais, Darbo reglamentu, Ministerijos struktūrinių padalinių nuostatais, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu ir kitais teisės aktais“;

8.1.3. „Pažymos Ministerijoje gavimo ir nagrinėjimo metu nebuvo nagrinėjamas klausimas, ar Inspekcijos sprendimas atsisakyti kreiptis į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto galiojimo panaikinimo yra teisėtas, tuo pačiu nebuvo sprendžiamas klausimas dėl užtikrinimo, kad Inspekcija kreiptųsi į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto galiojimo panaikinimo, nes Pažyma nagrinėjimui ir sprendimų priėmimui buvo nukreipta tik Ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo departamentui, bet nebuvo nukreipta Ministerijos Veiklos priežiūros skyriui“;

8.1.4. „Ministerijoje išanalizuos galimybes tobulinti vidines dokumentų / užduočių nukreipimo procedūras siekiant užtikrinti tinkamą dokumentų / užduočių nagrinėjimą“;

8.1.5. „Ministerija raštu paprašė Inspekcijos pateikti atsakymo į Seimo kontrolieriaus 2019-05-29 rašte Nr. 4D-2019/1-555/3D-1382 Inspekcijos prašomus atsakyti klausimus kopiją. **Ministerija, iš Inspekcijos gavusi atsakymo kopiją, spręs klausimą dėl tyrimo Inspekcijos atžvilgiu pradėjimo ar / ir kitų veiksmų atlikimo**“;

8.2. 2019-11-20 raštas Nr. (50-1)-D8(E)-3190:

8.2.1. „Ministerija pavedė Inspekcijai pasinaudoti įstatymuose priskirta teise kreiptis į teismą dėl Savivaldybės neteisėtai išduotų Namų remontui rašytinių pritarimų (vienas iš jų minėtas Rašytinis pritarimas) (toliau – SLD) ir Užbaigimo akto pripažinimo negaliojančiais“ (Aplinkos ministerijos 2019-07-29 raštas Nr. (14)-D8(E)-1526);

8.2.2. „Inspekcija informavo [2019-10-24 raštas Nr. 2D-13692]: kad nuo SLD išdavimo teisėtumo patikrinimų praėjo ilgas laiko tarpas, o Inspekcijos specialistas, tikrinęs SLD išdavimo teisėtumą ir surašęs SLD patikrinimo aktus, nebedirba, todėl kitam Inspekcijos specialistui buvo pavesta patikrinti, ar visi nustatyti pažeidimai yra aktualūs, ir pagal galiojančias statybą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas pavesta pateikti Inspekcijos Teisės departamento Vidurio Lietuvos teisės skyriui teisės aktais pagrįstą ir motyvuotą informaciją apie asmenis, kurie nagrinėjama atveju laikytini atsakingais už neteisėtai išduotus SLD, ir kaltus asmenis, kurių lėšomis turėtų būti šalinami užbaigtos statybos pagal neteisėtai išduotus SLD padariniai (šias aplinkybes Inspekcija pagal galiojančius teisės aktus ir teismų praktiką privalo nustatyti ir pateikti ieškinyje teismui). Inspekcijos specialistas, vykdydamas pavedimą, atlikdamas SLD ir SLD patikrinimo aktų tyrimą, nustatė naujų faktinių aplinkybių (naujų pažeidimų), palyginus su anksčiau konstatuotomis SLD patikrinimo aktuose“;

8.2.3. „**Inspekcijos vadovybė suformavo pavedimą atsakingiems struktūriniams padaliniais spręsti dėl naujų SLD patikrinimo aktų surašymo ir senų panaikinimo.**

Inspekcija papildomai informavo Ministeriją, kad pateikė [2019-11-14 raštas Nr. 2D-14667-(2.34)] Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmams ieškinį dėl Savivaldybės neteisėtai išduotų Namų SLD pripažinimo negaliojančiais, statybos užbaigimo aktų pripažinimo negaliojančiais ir statybos padarinių šalinimo“;

8.2.4. „Ministerija nespręs klausimo dėl tyrimo atlikimo Inspekcijos vadovės Eglės Kuklierienės atžvilgiu dėl galimai netinkamai organizuoto šios institucijos darbo ir laiku (2017–2018 m.) Inspekcijai nesikreipus į teismą dėl neteisėtai išduotų SLD ir statybos užbaigimo akto panaikinimo, nes ji yra vaiko priežiūros atostogose.“

9. Iš Inspekcijos 2019-07-15 raštu Nr. 2D-9383 Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų, be kita ko, nustatyta:

9.1. „Spręsti, ar į teismą besikreipiančio asmens nurodytos priežastys laikytinos svarbiomis, yra teismo kompetencija, tačiau spręsti, kokias konkrečias priežastis nurodyti ir kokius konkrečius įrodymus teikti, yra ne teismo, o į teismą besikreipiančio asmens atsakomybė ir kompetencija. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Inspekcijos rašte išreikšta pozicija dėl termino kreiptis į teismą nelaikytina teismo kompetencijos perėmimu. [...] nors Inspekcija dalyvauja visų nurodytų statinių statybos užbaigimo komisijoje, ne visi statybos užbaigimo aktai turi būti panaikinti būtent dėl Inspekcijos atstovo veiksmų. Tai, dėl kurios institucijos atstovo (esančio statybos užbaigimo komisijos nariu) pažeidimų statybos užbaigimo aktas turėtų būti panaikintas, lemia atitinkamos institucijos buvimą atsakove. Tais atvejais, kai pažeidimai padaryti kitų institucijų atstovų, Inspekcija tokių statybos užbaigimo aktą galėtų ginčyti. [...], nors bylos nagrinėjimo metu spręsti dėl ieškovo tinkamumo ir konkretaus kreipimosi pagrįstumo yra teismo kompetencija, paaiškintina, kad dar nesant pradėtos bylos spręsti, ar konkrečiam ieškiniui parengti ir pateikti teismui nėra procesinių kliūčių, yra ne teismo, o Inspekcijos kompetencija. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Inspekcijos 2018-02-20 rašte Nr. 2D-2294 išreikšta pozicija dėl ieškovo ir atsakovo sutapties

nelaikytina teismo kompetencijos perėmimu. [...] manytina, kad Inspekcija, įvertinusi faktines aplinkybes, nurodytas Inspekcijos 2018-02-20 rašte Nr. 2D-2294, elgėsi protingai ir pagrįstai, savo ieškinio neteikdama. [...] pažymėtina, kad Inspekcija, spręsdama dėl kreipimosi į teismą esant konkrečioms procesinėms kliūtims, taip pat turi įvertinti ir tai, kad bylos pralaimėjimo atveju Inspekcija turės atlyginti kitai bylos šaliai nemažas bylinėjimosi išlaidas iš Inspekcijai priskirtų biudžeto asignavimų“;

9.2. „Pažymos gavimo Inspekcijoje metu laikinai Inspekcijos viršininko pareigas ėjo Eglė Kuklierienė, kuri nuo 2018-06-26 paskirta į Inspekcijos viršininko pareigas laimėjus konkursą. Šiuo metu Eglei Kuklierienei aplinkos ministro 2019-04-08 įsakymu Nr. AMP-28 yra suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos [...]“.

10. Iš Departamento 2019-06-05 raštu Nr. 27D-706 Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų nustatyta:

„Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės tarnautoją į pareigas priimantis asmuo [...] pradeda tarnybinio nusižengimo tyrimą savo sprendimu arba kai gauna oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Departamento nuomone – oficiali informacija yra valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų, kitų biudžetinių įstaigų raštai, ataskaitos, išvados, pažymos ar kita informacija, nepaisant jos pateikimo būdo, formos, laikmenos, kuriuose yra duomenų apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Todėl, manytume, kad Seimo kontrolierių pažymos laikytina oficialia informacija Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 1 dalies prasme.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

11. Įstatymai:

11.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* (toliau vadinama – SKĮ) nustatyta:

11.1.1. *20 straipsnis* – „1. Pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti. [...] 3. Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją) privalo nagrinėti institucija ir įstaiga ar pareigūnas, kuriems toks siūlymas (rekomendacija) adresuojamas (adresuojama), ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti Seimo kontrolierių. Informacija Seimo kontrolieriui pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.“

11.1.2. *22 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: [...] 3) nutraukti skundo tyrimą. [...] 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

11.2. *Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo* (Priežiūros įstatymas):

11.2.1. *8 straipsnis* – „1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija. 2. Statybos valstybinė priežiūra apima: [...] 2) statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą; [...] 6) statybos užbaigimo procedūrų atlikimą; 7) šiame įstatyme nurodytų administracinių aktų išdavimą; 9) asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą; [...]“;

11.2.2. *23 straipsnis* – „1. Inspekcija, vykdydama statybos valstybinę priežiūrą, turi teisę: [...] 8) šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą. [...] Pralaidus kreipimosi į teismą nustatytą terminą, jis gali būti atnaujinamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka; [...]“;

11.3. *Statybos įstatymo 28 straipsnis* – „6. Statybos užbaigimo akto galiojimą ar deklaracijos apie statybos užbaigimą patvirtinimą ir įregistravimą panaikina: [...] 3) teismas. [...] 8. Kreiptis į teismą dėl statybos užbaigimo akto galiojimo ar deklaracijos apie statybos užbaigimą galiojimo arba jos patvirtinimo ir įregistravimo panaikinimo turi teisę suinteresuotieji asmenys, šių asmenų skundų

ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos [...] pagal kompetenciją. 9. Statybos užbaigimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme. [...]“

11.4. *Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnis* – „1. [...] Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens [...] pradeda tarnybinio nusižengimo tyrimą savo sprendimu arba kai jie gauna oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. [...]“

12. Kiti teisės aktai

12.1. *Vyriausybės 1998-09-22 nutarimu Nr. 1138 patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų 10 punkte* reglamentuota: „10. Aplinkos ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų ir atlikdama jos kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę: [...] 10.8. metodiškai vadovauti pavaldžioms institucijoms, pagal kompetenciją atliekančioms jų nuostatuose numatytas funkcijas; [...]“

12.2. *Aplinkos ministerijos 2003-07-09 įsakymu Nr. 349 patvirtintuose Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatuose* nustatyta:

12.2.1. „11. Inspekcija atlieka šias funkcijas: [...] 11.2.1. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka: [...] 11.2.1.2. tikrina, ar statybą leidžiantys dokumentai išduoti teisėtai; [...]; 11.2.12. atlieka kitus Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme ir kituose teisės aktuose nurodytus su statybos valstybine priežiūra susijusius veiksmus; [...] 11.4. atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas“;

12.2.2. „18. Inspekcijos viršininkas yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas aplinkos ministrui.“

12.3. *Vidaus reikalų ministro 2018-12-31 įsakymu Nr. IV-983 patvirtintų Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatų 9 punkte* reglamentuota: „Departamentas, [...] atlieka šias funkcijas: [...] 9.3. valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teikia metodinę pagalbą dėl Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

13. *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001-07-12, 2002-11-05, 2003-04-04, 2003-03-17, 2008-12-24 nutarimai, 2010-04-20 sprendimas* – „Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, ***apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius*** [...]“

14. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) praktika:*

14.1. *2010-12-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴⁶-1135/2010* – „Viešojo administravimo subjektas individualų administracinį aktą turi pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis (VAĮ 8 str. 1 d.). [...] ***konstitucinis valstybės įstaigų paskirties tarnauti žmonėms principas (Konstitucijos 5 str. 3 d.) suponuoja jų pareigą užtikrinti palankiausių žmogaus teisių įgyvendinimo režimą ir ginti bei saugoti šias teises, pačioms jų nepažeisti***. Ši konstitucinė nuostata perkelta į VAĮ. Spręsdamas įstatymo leidėjo pavestus uždavinius viešojo administravimo subjektas turi veikti taip, kad tie uždaviniai būtų įgyvendinti laiku, laikantis efektyvumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia ir kitų viešojo administravimo principų“;

14.2. *2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013* – „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio

dokumento formos) *turi būti veikiamas paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir VAI, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.*“

Tyrimo išvados

15. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui skundžiasi tuo, kad Ministerija, Inspekcija nepagrįstai neatsižvelgė į Rekomendaciją („įmtis priemonių, kad būtų tinkamai įgyvendintos Inspekcijai suteiktos teisės (vykdomos pareigos) ir priimtas sprendimas kreiptis į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto-2 galiojimo panaikinimo teisme“ (pažymos 2 paragrafas).

16. Vadovaujantis teisiniu reglamentavimu bei remiantis teismų praktika (pažymos 11–14 paragrafai):

16.1. Priežiūros įstatymu (pažymos 11.2 punktas), Statybos įstatymu (pažymos 11.3 punktas), Ministerijos ir Inspekcijos nuostatais (pažymos 12.1 ir 12.2 punktai) – Inspekcijos viršininkas tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas aplinkos ministrui, Inspekcija privalo nustatyta tvarka atlikti statybos valstybinę priežiūrą (statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo tikrinimą, statybos užbaigimo procedūrų atlikimą), įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą (šiuo atveju – kreiptis į teismą dėl Rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto panaikinimo);

16.2. SKĮ (pažymos 11.1 punktas):

16.2.1. Ministerijos ir Inspekcijos pareigūnai privalėjo Rekomendaciją išnagrinėti ir apie jos nagrinėjimo rezultatus (apie tai, kokių priemonių bus imamasi, atsižvelgiant į Rekomendaciją) informuoti Seimo kontrolierių;

16.2.2. skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia;

16.3. Konstitucinio Teismo ir LVAT praktika (pažymos 13–14 paragrafai) – Ministerijos ir Inspekcijos pareiga pagal kompetenciją tarnauti žmonėms, užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti jų teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius.

17. Nagrinėjamu atveju, šio tyrimo metu:

17.1. Ministerija ėmėsi priemonių, kad Inspekcija atliktų Priežiūros įstatyme bei Statybos įstatyme nustatytas funkcijas, suformavo pavedimą Inspekcijai „spręsti dėl naujų SLD patikrinimo aktų surašymo ir senų panaikinimo“, kontroliavo jo vykdymą (Inspekcija 2019-11-14 raštu informavo Ministeriją, kad kreiptasi į teismą dėl Rekomendacijoje nurodytų dokumentų pripažinimo negaliojančiais; pažymos 8.2 punktas) (Ministerija taip pat pateikė paaiškinimus, kodėl nesprenžiamas Inspekcijos vadovės E. Kuklierienės tarnybinės atsakomybės klausimas; pažymos 8.2.4 papunktis);

17.2. nors Inspekcija ir toliau laikėsi pozicijos, kad pagrįstai nesikreipė į teismą dėl rašytinio pritarimo ir Užbaigimo akto teisėtumo (pažymos 9 paragrafas), tačiau vėliau vis dėlto kreipėsi į teismą pirmiau nurodytais klausimais (pažymos 8.2.3 papunktis), taigi, įvykdė Priežiūros įstatymo reikalavimus bei atsižvelgė į Rekomendaciją.

18. Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes konstatuotina, kad šio tyrimo metu Ministerija ir Inspekcija atsižvelgė į Rekomendaciją, tinkamai įgyvendino įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, taigi, ir konstitucinio valstybės institucijų tarnavimo žmonėms principo reikalavimus, todėl, vadovaujantis SKĮ 22 straipsnio 3 dalimi (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia), darytina išvada, kad Pareiškėjo skundo tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

19. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia Pareiškėjo skundo prieš Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją tyrimą nutraukti.

20. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia Pareiškėjo skundo prieš Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos tyrimą nutraukti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas